

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 253. — ŠTEV. 253.

NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 27, 1932. — ČETREK, 27. OKTOBRA 1932

VOLUME XL. — LETNIK XL

JAPONSKA ZAVRNILA ANGLEŠKO-AMERIŠKI PREDLOG

FRANCIJA SE JE SLEDNIČ VNDAR PREMISLILA IN JE IZJAVILA DA HOČE ZMANJŠATI ARMADO

Japonska bo v Ženevi predložila svoj načrt glede vojne mornarice. — Francija je pripravljena skriti vojaško službo od dvanajstih na devet mesecev, seveda, če store to tudi druge države. — Stimson je ponovil svoje obdolitve proti Japoniki.

PITTSBURGH, Pa., 26. oktobra. — Pred tukajšnjim zborovanem škofovsko-metodistične cerkve je ameriški državni tajnik Stimson ponovil svojo izjavo, ki jo je pred kratkim podal glede nove mandžurske države.

Izjavil je, da Japonska ni pravilno ravnala ter da je kršila Kelloggovo pogodbo in pogodbo, sklenjeno med devetimi državami, s tem, da je poslala v Mandžurijo svoje vojaštvo ter ustanovila državo, ki je sedaj pod njenim protektoratom.

— Mi ne bomo priznali nobenega ozemlja, ki je bilo osvojeno z orožjem, — je vzkliknil Stimson.

TOKIO, Japonska, 26. oktobra. — Japonski mornariški minister Keisuke Okada je rekel, da bo Japonska nasprotovala amerškemu in angleškemu načrtu za zmanjšanje pomorske oborožitve ter je naznanil, da bo Japonska ženevski razorožitveni konferenci predložila svoj načrt, ki se naslanja na potrebo Japonske, ki sestoji iz otokov, da je mnogo večje važnosti defenzivna kot pa ofenzivna sila.

Podrobnosti japonskega načrta bo državam na razorožitveni konferenci predložil podadmiral Suin Nagano, ki je japonski zastopnik pri Ligi narodov.

Ministrski svet je razpravljal o amerškem in angleškem načrtu ter prišel do zaključka, da načrta Japonska ne more sprejeti. Ministri so izjavili, da bi Japonska postavila svoj narod v nevarnost, ako bi privolila, da se njene mornarice zmanjša v obsegu, ki bi bil po volji tujim državam.

Visoki japonski mornariški častniki se zelo zanimajo za londonska poročila, ki pravijo, da so ameriško-angleška pogajanja prišla do točke, ko je upati, da pride do soglasja s predlogom predsednika Hooverja in angleškim protipredlogom glede zmanjšanja bojne mornarice.

WASHINGTON, D. C., 26. oktobra. — Naznani, da se je Japonska odločila, da predloži svoj načrt za zmanjšanje bojne mornarice, je oživilo upanje, da bodo pogajanja na razorožitveni konferenci glede mornarice uspešna.

Predlog predsednika Hooverja je bil, da se bojne mornarice zmanjšajo za tretino svoje dosedanje moči. V tem oziru so se ameriški in angleški zastopniki že zelo zblizali.

Razorožitvena konferenca ima zelo težko stališče, kajti Francija in Italija sta si v velikem nasprotju glede razorožitve bojne mornarice. Poleg tega pa je še prišla zahteva Nemčije, da hoče imeti glede oborožitve iste pravice z drugimi državami.

Japonska že od početka nasprotuje angleškemu predlogu, da se opuste podmorski čolni, majhne križarke in rušilci. Ameriški predlog obsega znižanje bojnih ladij vseh vrst za eno tretino.

PARIZ, Francija, 26. oktobra. — Francoska vlada je pripravljena zmanjšati svojo armado s tem, da skri vojaško službo od dvanajst na devet mesecev, pod pogojem, da store isto tudi druge države in jamčijo za njeno varnost.

Do tega sklepa je prišla vlada navzlic protestu vojaških voditeljev in bi bil skoro odstopil načelnik najvišjega vojnega sveta general Max Weygand. Z znižanjem vojaške službe bo francoska armada znižana od 20 na 12 divizij.

Da je vlada zadovoljila zahtevam generala Wey-

Armada nezaposlenih razburja vlado

SOCIJALISTIČNI KANDIDAT SVARI VOLILCE

Norman Thomas zatrjuje, da je bivši 'governer Smith Rooseveltu v očeh škodoval nego koristil.

Philadelphia, Pa., 26. oktobra. Danes bo tukaj govoril socijalistični kandidat Norman Thomas. Ko so ga ob njegovem prihodu vprašali, kdo bo zmagal pri volitvah, je rekel: — Če bi imel bivši newyorški governer Al Smith še par takih govorov kot ga je imel v Newarku, bi brez dvoma pripomogel k izvolitvi Hooverja. Prav dobro si predstavljam kako moli Roosevelt: — Bog me varuj mojih prijateljev. Svržnikov se bom že sam ubranil.

— Roosevelt upa, da je Smithov govor poslušalo čim manj volilcev. Ako bi ne bil Hoover tako zasvočen bi demokracije ne imeli niti najmanjše prilike za zmago. Demokratska stranka je stranka protesta, ne pa socijalistična.

Pozneje je govoril dijakom Lincoln univerze ter odločno nastopal proti plemenskemu sovraštvu.

— Nikar se ne udajate misli, da vas bo demokratski osel bolj ščitil kot pa republikanski slon. Stranki se ne pričkata, katera je storila kaj dobrega, ampak očita ta druga drugi napake.

MANČUKUO KONZUL V SOVJET. RUSIJI

Moskva, Rusija, 26. oktobra. — Sovjetska vlada je dovolila, da sme Mančukuo vlada odpreti svoj generalni konzulat v Moskvi.

Že več mesecev so razširjena domnevanja, da bo Rusija priznala Mančukuo državo ki je bila ustanovljena pod pokroviteljstvom japonske armade. Sovjetski konzuli v novi državi izvršujejo svoje posle že dolgo časa, ker je mandžurska železnica skupna last Rusije in Kitajske. Zadnje čase pa politični krogi opazujejo, da vlada med Rusijo in Japonsko posebno prijateljstvo, kar bo imelo za posledico zvezo dveh velikih sil na Daljnem Istoku.

Washington, D. C., 26. oktobra. Ameriška vlada je bila zelo presenečena vsled poročil, da nemška vlada razpravlja o tem, da bi priznala Mančukuo državo. Neutrality diplomati zelo dvomijo, da bi Nemčija v tem času, ko na razorožitveni konferenci razpravljajo o nemški zahtevi za enakost oborožitve, vsled priznanja nove države izgubila naklonjenost Združenih držav. Poučeni nemški krogi so zanikali resničnost tega poročila.

RESNICA O MOONEYU

Te dni bo objavljeno poročilo Wickershamove komisije o Mooney-Billingsovem slučaju. — Senator Wheeler je napisal uvod.

Slučaj Mooneya in Billingsa, ki sta že šestnajst let ponedolžnem zaprti v Californiji, je stopil zopet v ospredje. Senator Burton K. Wheeler, je označil ta slučaj za narodni škandal.

Neka založba bo danes izdala knjigo, ki vsebuje poročilo Wickershamove komisije o Mooneyu in Billingsu.

Wheeler je napisal knjigi uvod ter pravi, da je Mooney-Billingsov slučaj sličen Dreyfusovemu slučaju v Franciji in je torej "narodni škandal".

— Navzlic poskusom Californije, da bi smatrala to zadevo za svojo lastno, se je o nji že dvakrat v Washingtonu razpravljalo. Ker sem bil eden onih, ki so vztrajali, da mora biti poročilo Wickershamove komisije o Mooneyu in Billingsu objavljeno, sem vesel, da je prišlo do tega. Zatrden sem prepričan, da bo objava dosti pripomogla, da bosta ti dve žrtvi jurističnega tiranstva opravičeni in da bo s tem zbrisan z naše narodne časti velik madež.

DEDIČ NEPOZNANEGA SINA

Boonville, Ind., 26. oktobra. — William Thomas Early, ki je star 80 let in stanuje v Warriock okraju, je sprejel \$676.10 po svojem sinu, katerega ni niti poznal.

Vlada je zahtevala to zapuščino za sebe, ker po dvestoletnem iskanju ni bilo mogoče najti dedičev. Early je spomladaj vložil za ta znesek tožbo proti vladi, ker je že prej prejel izplačano vojno varovalnino v znesku \$9846.46 po svojem sinu Melvyn Osborne Early, ki je umrl v Fort Bayard, N. M.

Early se leta 1886 poročil z Liddie Contry, toda jo je čez nekaj mesecev zapustil. Žena je šla v okrajno bolnišnico, kjer je porodila sina. Nekaj let zatem je žena umrla. Sin je stopil v armado leta 1908. O njem ni bilo ničesar več slišati do njegove smrti. Oče, ki ni vedel, da mu je njegova žena rodila sina, je izvedel o tem šele po bankirju Charles E. Powell, ki je bil imenovan za upravitelja zapuščine in je Earlyju pomagal, da je dobil zapuščino po svojem sinu.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

ganda in maršala Petaina, je dovolila, da se po devetmesečni vojaški službi podaljša vojaška služba v rezervi.

"Naj nam daste Amerika in Anglija miren Atlantik," je rekel ministrski predsednik Herriot, "in Francija bo samo z eno roko jamčila za svetovni mir".

"Mir je kot ženitev med dvema deželama," je rekel Herriot, "vsak da svoje običajne obljube, da bo spoštoval medsebojne pravice."

GEN. KUNDT JE POZVAN V BOLIVIJO

Nemški general bo zopet prevzel poveljstvo nad armado. — Paragvajci ci poročajo o zmagah.

La Paz, Bolivija, 26. oktobra. Novi kabinet Bolivije je sklenil, pozvati generala Kundta, naj prevzame poveljstvo nad bolivijsko armado. Tozadevno poročilo je javnost z velikim navdušenjem sprejela.

General Kundt se je že pred svetovno vojno udeleževal v bolivijski armadi, ter jo je popolnoma moderniziral. Tekom svetovne vojne se je vrnil v Nemčijo, nakar je zopet odpotoval v Bolivijo.

Veliko letalo s tremi motorji, "Križ Jaga", ki je prevažalo municijo na fronto v Gran Chaco okraju, je pristalo v Villamontes in pričelo gorati. Pilot se je tako opeknel, da je podlegel opeklinam.

PETLETKA SE NI OBNESLA

Pobiranje žita ni doseglo določene množine. — V oktobru je vlada dobila samo 28 odstotkov določene žita.

Moskva, Rusija, 26. oktobra. — Pobiranje žita je zopet zaostalo za načrtom, kot kažejo izkazi ruske vlade.

V prvi polovici oktobra je dobila vlada samo 28 odstotkov žita, katerega so bili kmetje obvezani izročiti vladi. 15. oktobra je zahtevala množina žita dosegla 45 odstotkov v primeri s 57 odstotki v istem času prejšnjega leta.

Vsled nastopajoče zime je postalo nabiranje žita vedno težje. Kmetje, ki se spominjajo velikega pomanjkanja lanskega leta, se branijo dajati žito. Ker morajo gledati kmetje na to, da imajo dovolj žita za posvet in ker je bila letina zelo slaba, preostane za vlado zelo malo žita.

HELENA IN KAROL SE NE BOSTA SPRIJAZNILA

Bukarešta, Rumunska, 26. okt. Nek visok državni uradnik je rekel, da je razporeka med kraljem Karolom in princeso Heleno še vedno v veljavi.

Med obema ni prišlo še do nikakega sporazuma in s tem obisk princeze Helene v Bukarešti nima nikake zveze. — Je rekel vladni zastopnik. — Princeza je prišla samo da obhaja 11. rojstni dan svojega sina.

PARAGVAJCI NAPADAJO DVE TRDNJAVI

Asuncion, Paragvaj, 26. okt. — Paragvajski čete pritiskajo na vseh frontah v Gran Chaco okraju v boju proti Boliviji.

Zelo vroči boji so pred trdnjavama Samakley in Saavedra. Zlasti trdnjavo Samakley že dolgo oblegajo Paragvajci. Paragvajci upajo, da si bodo trdnjavo Samakley osvojili še ta teden.

LONDONSKA POLICIJA NA NOGAH DA PREPREČI DEMONSTRACIJE

LONDON, Anglija, 26. oktobra. — Danes je dospelo sem iz raznih krajev Anglije več tisoč nezaposlenih, ki nameravajo prirediti velike demonstracije z zahtevo, naj vlada preživlja nje in njihove družine. Vsa policija je na nogah, da prepreči izgrede. Naznanjeno je bilo, da ne bodo prirejali nobenih demonstracij v razdalji ene milje od poslanske zbornice, ko bodo poslanci zborovali.

POGAJANJA MED RUSIJO IN JAPONSKO

Sovjetska vlada in Japonska se pripravljata na pogajanja. — Posvetovanja se bodo pričela v decembru.

Tokio, Japonska, 26. oktobra. Japonska čenikarska agentura Nippon Dempo naznanja, da se bodo v decembru pričela pogajanja med sovjetsko Rusijo in Japonsko glede nenapadalne pogodbe.

Po poročilu japonskega poslanika v Moskvi Koki Hirota glede ruskega stališča je japonski zunanji minister grof Yasua Učida imel povetovanja z ministrskim predstnikom Makoto Saito in vojnim ministrom generalom Sadao Araki.

Po tem posvetovanju je Učida naročil svojim uradnikom, da sestavijo zapisnik o nameravani pogodbi. Japonska vlada pričakuje, da bo v zvezi s pogajanjmi Rusija priznala neodvisnost Mančukuo, države, katero podpira Japonska. Kot se naznanja, so vplivni japonski vojaški atašee odobrili provizorično japonsko besedilo pogodbe, dasi mora nekaj zelo važnih točk še odobriti ruska vlada.

Izjava japonske vlade pravi med drugim: — Odločni smo v tem, da podpiramo razvoj Mančukuo. V prvi vrsti želimo popolni sporazum med Japonsko, Mančukuo in Rusijo. V namenu, da vzdržimo mir na Daljnem Istoku nimamo nikakih nasprotnih predlogov, toda imamo pogoje, katere mora Rusija izpolniti.

KRALJICA NIMA DENARJA

Bukarešta, Rumunska, 26. okt. Kraljica Marija, ki je 29. oktobra obhajala svoj 57-rojstni dan, bi rada obiskala Združene države, toda, kot pravi, so njeni dohodki tako omejeni, da si te želje ne more privoščiti.

PLAVAJOČI OTOK

San Diego, Cal. 26. oktobra. — Najnovejša nevarnost za parnike v Pacifiku je plavajoč otok.

Hydrografični departament je posvaril vse kapitane ladij, da naj pazijo na plavajoč otok katerega je opazil kapitan parnika Steel Voyager, ki je sporočil, da je otok velik okoli pol akra in se nahaja 1300 milj južno od San Diego. Na otoku raste drevje po dva set čevljev visoko.

V London so prišli brezposelni več sto milj daleč in vsi premočeni. Z raztrganimi čevlji, ožuljenim nogami in slabo oblečeni so trdili v svojem sklepu, da zahtevajo od vlade pomoč. V prvi vrsti nasprotujejo vladni zahtevi, da mora vsakdo dokazati, da je potreben državne pomoči.

Mnogi brezposelnih je prišlo že v predmestje Londona, ostali pa prihajajo in bodo proti jutru vsi v glavnem mestu. Takoj pri prihodu prednje straže je policija naznanila, da ne bo trpela nikakega kaljenja miru.

Mnogim brezposelnim z dežela se bodo pridružili tudi brezposelni iz Londona. S tem se bo združila velika armada brezposelnih ljudi, od katerih je pričakovati velike izgrede in nemire.

Organizatorji brezposelnih so s kredo napisali po zidovih pozive, naj se londonski brezposelni pridružijo svojim tovarišem, ki prihajajo iz drugih mest v London ter so jim natančno označili kraje, kjer se jim naj priključijo.

London je v velikih skrbih, kajti vsi so mnenja, da bo skupno z londonskimi brezposelnimi demonstriral kakih 100,000 ljudi.

Na svojem potu po dežju so brezposelni ponoči skušali dobiti streho, kjerkoli jo bilo mogoče. Največ so se posluževali šol in raznih dvoran, ki so bile slučajno prazne.

London, Anglija, 26. oktobra. Ministrski predsednik Ramsay MacDonald je v poslanski zbornici zagovarjal vladne določbe glede podpore brezposelnim.

Sedanje korakanje brezposelnih v London je v prvi vrsti v protest proti tem določbam in MacDonald je izjavil, da vlada v splošnem glede določb za podporo, razum v nekaterih točkah, ne more odnehati, kajti neobhodno potrebno je, da vsak prošlee za državno podporo dokaže, da je podpore v resnici potreben in kdor ima kaj drugih dohodkov ali prihrankov, morajo biti prej porabljeni, predno vlada dovoli podporo.

BOJI V MANDŽURIJI

Washington, D. C., 25. oktobra. Dr. Syngman Rhee, ki je bil leta 1910 izvoljen za predsednika korejske republike, je sprejel brzojavko, ki mu naznanja, da se 10 tisoč Korejcev bori z Japonci v Mandžuriji. Dr. Rhee je sedaj načelnik korejske komisije v Združenih državah.

— Japonci so pregovorili Korejce, da so se naselili v Mandžuriji — pravi dr. Rhee, — toda tamojšnje razmere niso take, kot so jih pričakovali. Mnogi Korejci so postali kitajski državljani. Mesto da bi podpirali Japonsko, se sedaj borijo proti njej.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

LEOPOLD STREMPFEL:

OB DNJESTRU

(Pred sedemnajstimi leti.)

Bil sem v toplem varnem gnezdu, konjski bolnici 8. armadnega poveljstva. Dne 1. julija 1915. je prišel k meni saperski stotnik Siensch in mi pripovedoval o dogodkih na fronti. Povedal mi je, da se na Dnjestr pripravljajo ofenziva in da je on dodeljen 13. saperskemu bataljonu kot poveljnič tretje stotnije. Nagovarjal me je dolgo, naj grem z njim. Posledno mi je poudarjal, da morejo na ofenzivo doseči izkušnje na bojiščih, koristiti tudi njemu in da me vabi tudi zato, ker sem Slovenec, kajti pri stotniji je imel same Hrvate. Delo sem premišljeval, kaj naj storim; slednjič sem se odločil, da grem z njim. Prosil sem svojega čefa, da me dodeli imenovani stotniji. Moje prošnjo so uslišali in drugi dan zjutraj je odšel stotnikov sluga konje. Poslovili smo se od varnega mesta in dobrih prijateljev ter odšli proti fronti. V vasi Zastavna, 28 km od Črnovic v Bukovini, smo se javiši kornemu poveljstvu. Tam smo ostali nekaj dni. Dne 8. julija smo imeli častno stražo po blatnih cestah Zastavne. Tudi dan je nadzoroval naše poveljstvo feldmaršal nadvojvoda Friderik. Sprejel ga je odetni okrajni glavar in pa župan Zastavne. Stiri orjaške kinetike žene, oblečene v lepo rusinsko narodno nošo, so mu izročile velik venec, spleten iz pšenice, ržene klasja in mu ponudile kruha in soli. Toda nadvojvoda je bil tako pijan, da se je kar zibal, zato je debelo gledal kruh in sol ter vprašal navzoče generale, kaj pomeni ta sprejem. Armadni poveljnik general Baltin-Pflanzer mu je svaril pojasnil, toda nadvojvoda je molomarno zamahnil z maršalsko palico, se sirovo, ošabno obrnil, sedel v avto in se odpeljal do kornega poveljstva. Tu so se šibile mize razkopišni jedi in pijače. Igrali sta dve polkovi godbi. Teh ceremonij je pa bilo menda rusom kmalu zadosti, kajti namah sta se prikazala dva aeroplana in začela z bombami obsipati našo vas. Ko bi videli, kako so naenkrat utihle godbe, avtomobili so zadržali in visoki gostje so jo pipihali proti varnim Črnovicam.

Prosti smo bili prokletega obiska, skočili ni poskrili smo se v varne podzemeljske prostore. Zmaj po cestah pa so pobirali sanitetni vojak rane častne straže in so peljali po končani kanonadi šestnajst nedolžnih mrtvih ljudi na polje časti k večnemu počitku. Čez nekaj dni smo odrinili s 1. eskadronom dragoncev št. 5 (Slovenci) v vas Jarkovec k 6. diviziji, kjer so delali z mrtvičarjem naglo za naskok in otvoritev ofenzive. Bujna črta je ta stala ob Dnjestr. Rusi so bili zakopani na levem, mi pa na desnem bregu reke. Bil je samo lahek artilerijski boj, kasneje so pa pričele peti tudi puške svojo smutno pesem. Avstrijska pehota je prodrla ponoči preko reke Dnjestr, takoj za njo smo se pomaknili mi do vasi Toutrij in smo se v čolnih prepeljali čez Dnjestr v najhujšem ruskem ognju. Zopet je padlo na stotine naših ljudi, ali pa utonilo v mrtvi derocih valovih Dnjestra. Ustavili smo se v mali vasi Zazulnice, kjer je stalo poveljstvo 11. konjeniške brigade. Tu se je bil zopet strašen boj na življenje in smrt. V tem boju je bil slovenski ruski bataljon št. 7 dvakrat popolnoma potopljen, a zopet vzpostavljen z moštvom nekakega češkega pešpolka in pa s slovensko "marškompanijo", ki je baš prišla od kadra in tudi že v eni uri zgubila polovico svojih ljudi, samih Slovencev. V boju so posegli tudi konjeniški polki in sicer 3., 5. in 11. polk dragoncev, 7. in 12. polk hulanec ter 6. huzarski polk. Konje so pustili zadaj in šli peš v boj. Strašna morija je bila na obeh straneh vasi Suckov. Avstrijski so prodrli in ujeli 140 častnikov in 2774 mož. Ujetje ruske častnike je pripeljalo počna četa bosanskega pešpolka št. 2. Sprejel jih je generalštabin stotnik Birkmeier. Predstavil se je Rusom, podal vsakemu posebej reko, jih odvedel na graščinski vrt in jih pustil bogato pogostiti. — Kmalu za oficirji so pripeljali Madžari veliko četo ujetih ruskega moštva. Ti so bili seveda drugeče sprejeti. Bili so to ubogi ljudje, ležni in žejni, od prahu zapršenji in od dima okajeni, da nisem videl drugega, ko njih mlo gledajoče oči ki so hrepenele po požirku vode, in njih bel svetlikajoče zobe, ki so željno pričakovali kosčka kruha. Ob čisti te nesrečne kolone ruskega moštva je stala velika kad, napolnjena s pitno vodo, zastražena z madžarskim orožnikom. Eden iz med ujetnikov, ruski pešadijski četovodja, je stopil iz vrste in hotel zajeti vodo. Madžar pa zakriči in nameri nanj puško z nasajenim bajonetom. Ko sem to videl, sem stopil k stotniku Birkmeierju in ga poprosil, če smem vodo iz kadi dati ubogim žejnim ujetnikom. Stotnik mi je dovolil. Vesel sem hitei proti kadi ter z glasni poveljem zaklical "Wache abtreten". Pokazal sem z roko na kad in z glavo priklinal ujetnikom. Takoj so razumeli in planili ti ubogi siromaki h kadi, ki je bila prazna kot bi trenil.

Ko je stotnik to videl, je ukazal takoj peljati ujetnike do kakih 100 korakov oddaljenega Dnjestra, jaz sem pa izbral priliko, ker sem spoznal stotnikovo usmiljeno srce in sem mu javil, da imamo v rezervi kakih 2000 porcij kruha odveč, katerega lahko razdelim med ujetnike, če on, stotnik, dovoli. "Razdelite!" je ukazal, in prvič sem videl solzo usmiljenja na licu avstrijskega častnika. Brez odloga sem ukazal našim podčastnikom, naj razdelijo kruh med ujetnike. Po razdelitvi je korakala velika slovenska kolona ujetnikov mimo mene in vsi oni, ki so videli in razumeli

moje delo, so mi segali nemo v roko, njih oči pa so bile hvaležno volne. Gledal sem za njimi, pa gledal sem tudi na vrt, kjer so sedeli ujeti častniki in premišljeval sem to veličansko razliko med moštvom in častniki, pa se izpraševal, kdo je pač kriv vsega tega neznosnega gorja in teh vnebovpijočih krivice? Pa sem zapisal v svoj dnevnik: — Vsega tega so krive proklete, ošabne glave v Berlinu, na Dunaju in v Budimpešti. Gorje vam morilec!

BANKOVCI IN ČASOPISI IZ SVILE

V vzhodnih deželah imajo resne skrbi kaj naj začne z nadprodukcijo svile, zlasti odkar se je v zapadnih deželah priljubila umetna svila. Japonska silno trpi zaradi zastaja v prodaji svilenih izdelkov. Cele pokrajine, kjer je bila sviloreja glavni vir gnotne blaginje prebivalstva, zaradi današnjih razmer dobesedno stradajo. Velika skladišča svile se nočejo izprazniti, kajti inozemstvo jih noče kupiti. Ponesrečil se je tudi okus, da bi se prebivalec svile razpel doma. Ljudje nimajo za kaj takega ne sredstev ne volje. Izkušnja je pokazala, da se nočejo oblačiti v svilo, če je še tako poceni.

Pod vplivom vseh teh činiteljev se je nekemu uradniku v japonskem ministertvu porodila v glavi misel, da bi začeli tiskati bankovce in časopise na svilo. Papir za bankovce je itak silno drag, ker mora biti posebne kakovosti, ki onemogoča ponarejanje. Če bi seza tiskanje bankovcev začela rabiti svila namesto dragega papirja, je gotovo vsaj to, da bi ta metoda bila dražja od sedanje. Ni pa tudi dvoma, da bodo bankovci iz svile mnogo lepši kakor iz še tako lepega papirja. V tem, da je svila mnogo trpežnejša od papirja pa tiči tudi poglobitveni mislek proti takšnim bankovcem. Saj je znano dejstvo, da se v prometu precejšen del bankovcev obrabi, od česar imajo državne banke dobiček. Bankovci iz svile bi torej Japonsko gnotno oškodovali, zato se vlada v Tokiju upira takšnemu denarju. V ostalem pa misel, da bi se tiskali bankovci na svilo, ni nova. Ko so Kitajci pred več sto leti uvedli nekovan denar, je bilo prvo, da so začeli tiskati bankovce iz svile. Ker pa niti v primeru, da bi se tiskali bankovci na svilo, ni izgledov, da bi se zaloge izčrpale, bodo gotovo poskusili tiskati na svilo tudi časopise.

VEČČLANSKE DRUŽINE

Na francoskem je predloženo zakon, da bi vsaka mati, ki povzroči zmrtno drugega otroka, prejela državno nagrado 500 frankov, a za vsakega naslednjega otroka po tisoč frankov. Razen tega naj bi družine, ki imajo vsaj troje otrok pod trinajstimi leti, dobivale letne podpore po 360 frankov na tretjega otroka, po 540 frankov na četrtega in po 720 frankov na petega otroka. Končno je prevedeno v načrtu, da sleherni oče ali mati, ki odgoji vsaj troje otrok do 16

SLAVA IN KONEC SOVJETSKEGA ZAJCA

Pred dobrimi šestimi meseci je postal v sovjetski Rusiji domači zajec predmet splošne pozornosti. Ljudje so začeli rediti zajce, muzeji in razna društva so prirejali zajčje razstave, o življenju in navadah te ljubke domače živali so prirejali po vseh krajih predavanja, a plakato je zrl zajček na ljudi, vsi listi so prinašali slike zajcev najrazličnejših vrst, vse življenje je bilo polno zajcev. Tudi skromna živalica, ki se zelo naglo množi in kljubuje vsaki kontroli porodnosti, je dobila naenkrat težko nalogo rešiti mesni problem sovjetske Rusije. Pred zajcem je bila ta odgovorna in ne preveč hvalna naloga poverjena prašču, ki se pa ni obnesel. Na ovece, govede in druge domače živali, ki se muže počasi, prav za prav nikoli niso resno mislili, kajti narava je ustvarila te živali tako, da niti pri najbolj volji svojih gospodarjev ne preneša naglega tempa petletke. Zato so se sovjeti z zaupanjem obrnili k zajcu.

Državne zajčje farme in kolektivna gospodarstva so si na vse načine prizadevala organizirati čim prej racionalno rejo zajcev. Delavci posejnih tovarn so organizirali velike zajčarne in tekmovali med seboj, katere tovarna vzredi v najkrajšem času najboljše zajce. Listi so bili polni poročil o izborni kakovosti zajčjega mesa, o njegovem bogastvu vitaminov, o njegovi vsestranski uporabi. Toda na svetu je že tako, da tudi najbolj zaslužena hvala na traja dolgo. Tem krajša je pa življenje ne zaslužene hvale. Zajčka niso hvalili po zaslugi, kajti navzlic vsej reklamni ni prišel na razeni in v lonce delavskih kuhinj. Tako je njegova popularnost hitro pojmanila. Ni znano, ali gre ta neuspeh na račun bogatih kmetov ali pa so nastopili zajci sami proti propagiranju njihovega mesa. Eno je gotovo, da so zajci naenkrat vržili tradicijo svojega rodu in se nehali množiti. Nihče ni mogel razumeti tega razočaranja in veliki propagandni aparat je moral poiskati nov predmet.

Sovjetski tisk je pokrenil novo akcijo, pojavili so se novi plakati in na zajčja je javnost pozabila. Ko so se ljudje proti koncu avgusta in v začetku septembra znova spomnili zajčka, se ni nihče več zanimal za zajčjo propagando. Ruski zločede pa ne more dolgo ostati brez ideala. Komaj je minila slava zajčjega mesa, so prišle v modo gobe, tudi produkt narave, ki se množi še hitreje, kakor zajček. Zlasti za idejo prehrane ljudstva z gobami. Čemu stajati v dolgih vrstah pred trgovinami z živili, ko pa gre lahko človek v gozd in nabere gob? Komaj je bila sprožena ta misel, že so začeli listi obširno pisati o veliki redilnosti in drugih vrlinah gob.

Zadeva z gobami je dobila celo politično ozadje. V kapitalističnih državah so gobe po mnenju boljše, višjih prakov delikatesa samo za logate, v sovjetski Rusiji pa hrana proletarijata. V Moskvi prirejajo strokovne organizacije posebne gobarske ekspedicije in desetstično delavcev gredo šestega dne v tednu,

ko imajo prosto, v okolico mesta, nabirat gobe. Želzniska uprava organizira posebne vlake za nabiranje gob in okrog gob se snuje ljudski pokret. Toda vreme letos gobam ni naklonjeno in vse kaže, da tudi ta akcija ne bo dolgo trajala.

ZNAKOST V DRUŽBI MORJE

Znani nemški esejist Theodor Lessing piše: V Nemčiji obstoja družba, ki se bavi s proučevanjem in proizvajanjem strupenih plinov. Ta družba ima v svoji službi znanstvenike, ki imajo v to svrhu laboratorije in kleti ter seveda veliko število poizkusnih živali. Zlasti se učinek strupenih plinov, ki se bodo uporabljali v bodoči vojni, proučuje na mačkah. Čujmo, kaj pišejo o takih eksperimentih. "Chronik", dnevnik, ki izhaja v Saarbruecku, kjer se tak laboratorij nahaja, priobčuje sledečo notico o takem zastrupljanju ubogih mačk.

"Mačke so čivje skakale po prostoru, iz katerega so zaman iskale izhoda. Iz oči in žlez gobca jim je neprestano tekla slina. Zaman se skušale s tačicami omiliti bol v očeh. Glavo so držale kolikor močje visoko, ker so skušale boljše dihati. Ker je plin težji od zraka, se živali seveda trudijo, da bi dosegle od plina prosti zrak. Nato pa je profesor pritisnil na gumb, kar je povzročilo, da je bil vsak atom zraka zastrupljen. Živali so obstale široko odprti gobeci. Iz gobca je uhaljala gosta pena in mačke so čisto posinele. Dihanje je bilo čedalje počasnejše in slabše, dokler se ni ena mačka za drugo zvalila po tleh. Poginile so v težkih kričih, ki jih je bilo strašno gledati. Nekaj živali, ki so jih izpustili, je poginilo deloma takoj, deloma v par minutah, ostale pa v enem dnevu. Našla pa se je mačka, ki je poginila šele štirinajst dni po tem letem eksperimentu."

Lessing pripominja k temu sledeče: "Torej uporabi se 2000 mačk, da se preizkusi učinek tako zvanega phosgenovega plina, ki ga mislijo na enak način v bodočnosti spustiti na človeštvo, oziroma na ljudi, ki jih bodo diplomatske pisarne označile kot "sovražnike". Ta stvar se vsak dan naznanja in opisuje po časopisih in dobri Evropeci te reči bere, ne da bi se razburjal. Nobenega ni, ki bi vstal in rekel: Vse postave naših kulturnih držav so popolnoma brez smisla, ako se taka zločinska norost in taki barbariški zločini ne kaznujejo. Vsi prebivalci naših ječ, pa naj bodo najbolj nečloveški zločinci, so nedolžni otroci, primerjani z gospodom profesorjem, ki pritisne na gumb, da zastrupi 2000 mačk zato, da na njih prouči pojava phosgenovega zastrupljanja, oziroma kateri strupi bi najbolj strastno učinkovali na ljudi. Ako imamo delavnice za proizvajanje krivega denarja, na kaznujejo, ne glede na to, ali sem ta denar spravil v promet ali ne. Ako po-

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh starih. Vsled naše dolgoletne skušnje Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodiši prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške.

Nedržavljeni naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljanje Vam, da boste poceni in udobno potovali.

METROPOLITAN
TRAVEL BUREAU
(FRANK SAKSER)
216 W. 18th St., New York, N. Y.

Narejam mleko ali tihotapim z opijem, me kaznujejo, ne da bi vprašali, ali sem s tem v resnici konu škodoval na življenju. Odločilno je ali je moje početje tako, da iz tega lahko nastane za družbo škoda. Ako pa postavim svojo inteligenco in svojo potrebo po zaslužku v službo moralnih in uničevalnih nagonov, ki se imenujejo "nacionalni", ako kot kemik, fizik in biolog sodelujem pri takih zločinskih početjih, ki gredo za uničevanjem živih bitij človeškega, živalskega in rastlinskega carstva, potem se imenuje to znanost. Preiskavanje in eksperimenti, s katerimi naj bi se odkrival svet in postavljal v službo človeštvu, da bi bilo bolj srečno in zadovoljno na zemlji, služijo danes za proizvajanje moralnih sredstev, ki se opravčujejo z "nacionalnimi" čustvi. Ali ni tako človeštvo že popolnoma znorelo?"

OKROGLA UŠESA IN ŽENSKÉ BRADE

Kako se narava včasih igra s človekom, nam pričajo mnogi primeri čudne igre narave, ki so še posebno zanimivi, ker se omejujejo na določeni del zemlje. V nekaterih krajih južne Francije, zlasti na Gaskonskem in v Guyenni, žive čudni ljudje, ki jim učenjaki še niso točno določili izvora. Imenujejo se ti čudni ljudje "Cagots". Razen neznatnih posebnosti na laseh, rokah in nogah imajo značilno telesno posebnost, namreč okrogla ušesa, ki ne kažejo nobenih zareb. Se noben učenjak ni ugotovil, odkod izvira ta pojav. Nekateri učenjaki menijo, da gre za pojav dednosti, da so bili predniki teh ljudi gobaveci, naseljeni po kolonijah v južni Franciji. Strašna bolezen naj bi jim bila ušesa izjedla in deformirala tako, da so postala okrogla in gladka, kar se je preneslo na potomce.

V departmentu Lot-et-Garonne pa žive bradate ženske. Ne gre samo za koeinice pod nosom, ki jih vidimo pri nekaterih ženskah tudi pri nas, temveč za prave brade. V tem delu Francije naj brado vsaka deseta ženska, kar zahteva celo moda. Dekleta si seveda prizadevajo koeine po obrazu odstraniti, dokler so še mlada, ko se pa postarajo, se sprijaznijo s svojo usodo in negujejo brade.

Učenjaki so prej tudi mislili, da so nekateri kraji okuženi z rakom. Raziskovanja so pa pokazala, da to ni res. Izkazalo se je namreč, da so bili v dotičnih krajih preiskani samo starejši ljudje, med katerimi je odstotek raka vedno višji. Pač je pa zajela neka čudna nalezljiva bolezen vso vas Tiltper v Mehiki. V tej vasi ni nikogar, ki bi imel zdrave oči. Vsi prebivalci so slepi. Če se ne rode slepi, oslepe najpogosteje tisto dni po rojstvu. Do zadnjega ni nihče vedel, kako po magati tem nesrečnem. Šele zdaj kaže, da se je zdravniška vedla približala končni rešitvi tega usodnega vprašanja. Učenjaki so namreč ugotovili, da se je razpasla v tem kraju posebna muha, ki pusti človeku v telesu majhke-nega črvčka in ta neprestano izloča strup, tako da človeka slednjič zastrupi in mu vzame vid. Če se bo posrečilo iztebiti to nevarno muho, bodo prebivalci vasi rešeni te strašne bolezni.

Druga nesrečna vas je švicarska vas Tenna, kjer trpi celo pokolenje na haemofiliji, na posebni bolezni, ki se kaže v tem, da človek pri najmanjši ranici močno in nevarno krvavi. Bolezen se je razširila pred 300 leti z dveh zakoncev. Žensk ne napada, pač jo pa dobe sinovi od mater. Čim se hči iz take rodbine omoži, dobe njeni sinovi bolezen. Mnogi fantje so se iz vasi raje izselili, dekleta se pa nočejo močiti in tako upajo, da bodo bolezen končno zajezili in iztrebili.

ZEMLJEVIDI

Stenski zemljevid Slovenije na močnim papirju s platnenim pregrtom 1:50

Pokrajni rečni zemljevidi:

Dravska Banovina 30
Slovenske Gorice, dravske pokrajne polje 30
Ljubljanske in mariborske oblasti 30
Pohorje, Kozjak 30
Celjska kotlina, Spodnje slovenske posevje 30
Prekmurje in Međumurje 30

Canada 40
Združenih držav, veliki 40
Mali 40

Nova Evropa 40

Zemljevidi:

Alabama, Arkansas, Arizona, Colorado, Kansas, Kentucky in Tennessee, Oklahoma, Indiana, Montana, Mississippi, Washington, Wyoming, vsaki po 25
Illinois, Pennsylvania, Minnesota, Michigan, Wisconsin, West Virginia, Ohio, New York 25
Virginia, Ohio, New York - vsaki po 25

Narodilom je priložen denar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne znamke po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, rekomandirajte pismo.

Knjige pošljamo, poštne stroške

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street
NEW YORK

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne šta, samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLAŠE SO ZMERNE

Nesreča ne počiva!

Tudi smrt ne. Podvrženi ste ali ali drugi vsak dan. KAJ STE PA STORILI ZA SVOJO OBRAMBO IN ZA OBRAMBO SVOJIH OTROK?

Ali ste se uveljavili ob svoji bolezni, nesreči ali smrti? Ako ne, tedaj pristopite takoj k bližnjemu društvu Jugoslovanske Katoliške Jednote. Nala jednota plačuje največ bolnišničk, podpore med vsami jugoslovanskimi podporami organizacijami v Ameriki. Imovina znaša nad \$1,100,000.00, članstva nad 20,000. Nova društva se lahko ustanovijo v Združenih državah z 8 član. Pristopnina prost. — Berite najbližji slovenski tednik "Novo Dobo", glasilo JSKJ. Pišite po pojasnila na glavnega tajnika, Anton Zbejnjak, Ely, Minn.

VSAKDANJI KRUH

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil I. H.

40

(Nadaljevanje.)

— Samo poskusi. — Zakriči gospa Režekova. — Artur more priti tolikokrat, kolikokrat hoče in more ostati, dokler hoče. — Artur, pojdi v sobo in odloži svoje stvari. Ko pride Trudi iz trgovine, bo nanesla svoje stvari. Zdaj pa pojdi. — mu daje pogum, ko se še vedno nekoliko obotavlja. — Ta bi bila lepa, da bi še sina gonil iz hiše!

— Sin — sin?! — Hahahaha! — Režek se zaničljivo nasmeje. — Da, sin! — zavpije žena. — Tu se ni treba prav nič smejati! In ko se Režek namrdne in stopi čez prag, skoči za njim. — V zakon sem ti prinesla sedemsto, potem vendar ne bom dovolila, da bi ga, kdo odganjal od hiše — mojega sina!

— Tvoj sin, da, ne pa moj sin, — ji ježno odvrne. — Z velikim ropotom zaloputne Režekova vrata. Otroci v trgovini slišijo še dalje, kako se stariši v kuhinji pripravljajo.

Z globokim vzdihom sede Artur na poveznjen škaf in si z obema rokama zatisne oči. Prepira znotraj ni hotel slišati in vendar je napenjal ušesa. Kot treskanje mu udarja na uho.

— O, joj! — pravi Eli, ki je stoječ na prstih in s stegujenim vratom poslušala. — Zdaj bo padalo.

Artur skoči na noge. Divje pogleda okoli sebe. Zdelo se mu je, kot bi stene kleti padale nanj. In ali ni tudi po stopnicah stopala Mina ter mu je s svojo postavo branila izhod v svetlobo in svobodo?!

— Pojdi v kuhinjo, Eli. — ji pravi s tresočim glasom. — Pojdi! In ko se splazi v kuhinjo, se Artur ozira za njo.

Proč, proč, tukaj ne more več ostati! Tukaj mi ni bilo več ob- stanka! Moral je iti iz kleti!

Njegov blodeči pogled pade na mizo — nobenega denarja! Tam je predal z denarjem! — — —

Ključ v ključavnic in predal je skoro napol odprt. Mnogo ni bilo, samo majhen denar — stoj, tu je cekin v posebnem predelu in nekaj bankovcev po pet.

Naglo poseže. — — — Ne, vsega ne! Zopet vrže bankovce nazaj! Samo zlat za sto dinarjev, da si za prvo silo pomaga. Saj jim so kmalu vrnil!

Žila mu bije na senčih, kri mu šine v glavo, v ušesih mu šumi. — — — Tat, tat! — — — Oči se mu izbulijo. Ozira se okoli; trese se v po celem telesu.

Zdaj se zasliši od znotraj divja kletev, ropot in krik! Koraki se bližajo vratom.

Tedaj pa Artur zgrabi svoj zavitek in zdirja iz kleti. Ko nekaj trenutkov zatem Režekova stopi v prodajalno, je bila prazna.

— Kje je Artur? — vpraša Eli, ki se je plazila za njo kot martinček.

— Šel je. — pravi Eli; ravno je premišljevala, kaj bi sedaj mogla najboljšega dobiti od matere. Kadar sta se oče in mati pripravljala, tedaj je njej zorela pšenica. Eden kot drugi jo je hotel dobiti na svojo stran in od obeh je kaj dobila.

Ko pride Trudi domov, ni hotela pustiti svoje sobe. Prosi in joka: samo pri Greti ne več spati! Toda nič ji ne pomaga; svoje stvari je morala prenesti v kuhinjo. Pri tem pa godrnja in se jezi; rajši ostane pol noči zunaj!

Trudi ni bilo treba zvečer ostati tako dolgo zunaj. Ko se sedaj po več mesecih zopet zelo pozno vrne domov, ji Greta odpre vrata in ji zašepeta, da naj gre tiho v sobo, ker Arturja ni. — Ka, Arturja ni? Čudno. Ko bi vedela. — In zdaj šele opazi, da Greta joka.

— Kaj pa je zopet? Ali si bila zopet tepena?

Greta ne odgovori, samo zmaje z glavo ter bridko joka.

— Še tega je treba. — pravi Trudi brezbržno. Nje to ni zanimalo več. Bila je trudna in je bila samo vesela, da bo mogla sama spati v sobi.

Pa vendar ni bila sama v postelji, kajti v njej najde Berto, ki bi bila imela spati z Eli na divanu, pa si je rajši izbrala posteljo v sobi, ker ni bilo Arturja. Berta leži počez in Trudi jo mora zbuditi, ako je hotela imeti kaj prostora.

Zaspana se dvigne Berta. Ko pogleda v Trudin začuden obraz, se popolnoma izbrihta in se ji nasmeje. Naglo sede in si z roko podpira glavo. Tako gleda, kako se Trudi pri svetlobi sveče slači.

— Ali ste se dobro zabavali, gospica Trudi? — Zatisne zlate trepalnice in poredno pogleduje Trudi.

— Ne! — Trudi vrže čevljičke, da lete v kot.

— Nikar se tako ne hudujte, gospica Trudi. Ali ga ni bilo tam?

— Kdo, "on"? —

— Mislim "on"! Saj vendar veste, Frankopanska ulica; pričue se z L.

— Kaj me briga! — Trudi naglo ugasne svečo in skoči v posteljo.

Vsa izmučena leži, vendar ne more zaspati. Nekaj jo je sililo, da bi Berto vprašala o Leonu. Da bi pa tako zaupala služkinji — to vendar ni bilo za njo dostojno. In vendar jo je mučila radovednost.

Berta ji pomaga iz te zadrege, ko prične sama govoriti in vse natančno poroča o Leonu Setnikarju. Ta je bil pravi!

Z žarečimi očmi in vročimi lici poslušala Trudi. Privoščila mu je, da mu je Berta posteno pokazala zobe. Škoda, da mu tudi sama ni povedala svoje. Toda dovolj mu je povedala Berta. Trudi globoko vzdihne in stisne Bertino roko.

Tako se zgodi, da se tekotom noči med njima sklene veliko prijateljstvo. No spanje ne mislita; preveč zanimivo si pripovedujeta.

Z neko gospodično, ki je bila s Trudi v istem oddelku trgovine, z zaročencem te gospodične in njegovim bratom, je bila Trudi ta večer v zoologičnem vrtu, nato v neki pivnici in slednjič v kavarni.

— Tudi vi morete enkrat iti z menoj, Berta. — ji reče. — Lepo se oblečite in nikdo ne bo ničesar opazil. Predstavila vas bom kot svojo sestrično. Jutri zvečer, kaj? Brat me je spremil do doma — samo v bližini, ker mu ni treba vedeti, da stanujem v kleti — sicer mu nisem ničesar obljubila, toda gotovo bo lazil okoli trgovine. Mogoče mu bo bolj ugajalo občeati z vami.

— Bomo pa prav posteno vklele te fante, — pravi Berta veselo.

Proti jutru nekoliko poaspate, tedaj pa ju zbudi glasno stoka- nje gospe Režekove. Arturja tudi proti jutru še ni bilo domov. Ubo- gi orok! Tako je bil užaljen, da jo odšel od hiše! V pomladanski noči je moral biti povsem moker, mesto da bi poleg matere ležal na suhem. Vsakemu, ki je prišel v trgovino, je povedala, kako grob je bil oče s sinom. — Prav gotovo se bo nalezel kake bolezni, ker je tako slab. — In Režekova označuje za morilec.

Celi dan se ni mogla pomiriti. Tudi gospod Režek je hodil o- kol, kot bi ga bil kdo udaril po glavi.

*"Narava v Surovosti"
je redkokdaj MILA"*

ČRNI PANTER

"Narava v Surovosti" — kot jo je naslikal slavni slikar živali, Paul Branson ... nardahnjen od naravne dirjosti "Bagheera", črnega panterja v slavni "Knjiga o Džungli". "Narava v Surovosti je Redkokdaj Mila" — in surov tobak nima mesta v cigaretah.

V Luckies ni surovega tobaka —zato so tako mile

Mi kupujemo najboljši in naj-finejši tobak na celem svetu — toda s tem še ni povedano, zakaj ljudje vsepovsod smatrajo Lucky Strike za najmilejšo cigareto. Dejstvo je, da nikdar ne pregledamo resnice, da je "Narava v Surovosti Redko-kdaj Mila" — zato je temu fine-mu tobaku po primernem sta-

ranju in miljenju dana dobrota onega Lucky Strike čistilnega procesa, ki je opisan z besedami — "It's toasted." Zato pravijo ljudje v vsakem mestu, trgu in vasi, da so Luckies tako mile cigarete.

"It's toasted"
Ta zavojček milih Luckies

Že enoči je pogrešila stodinarski cekin, ker sta vsak večer pre- štela denar in ga je Režekova spravila pod zglavje. Kje je bil cekin? Vse kote sta preiskala. Prav gotovo ga je kdo ukradel. Greta, ki skoro nikdar ni bila v trgovini, je onega dne dolgo v noč čepela v kotu in več ur je bila sama.

Zelo strogo jo izprašujeta. Na prosoje dvignjene roke dobi samo udarec. Od sten kleti odmeva njen jok in divje kričanje ma- tere.

Zjutraj pride Eli — nekaj je vedela! S prebrisanim obrazom nekaj zašepeta materi na uho. To ni bilo mogoče! Mogoče privkral v življenju je dobila Eli vročo klofuto od svoje matere. Artur naj bi bil vzel denar —? Ne, ne nemogoče!

Toda Eli jokaje ostane pri svoji trditvi.

Gospod Režek ne reče mogo, somo pogleda ženo in reče m- rraje:

— Zdaj vidi, tvoj sinček!

(Dalje prihodnjič.)

ZGODOVINA TANKA

Zamislimo se v današnji tank. model 1932. leta! Orjaški kolos iz jekla, ki ima eventuelno tudi nad- stropje, a kateremu ne more ško-

dovati noben top; niti globel niti gora ga ne zastavka, a okrog sebe meče bombe in strelja iz strojnih in ročnih pušk ter se je smrt na vse strani.

Če imamo v mislih te vrste tank, tedaj se spomnimo še Homerjevih besed v "Ilijadi"; zastri vozovi, ki navajujejo na trdnjave in sip- ljejo na nje kamenje... To je bil pe vsem videzu navaden voz, ki je bil prevlečen z volovsko kožo, z vlekli so ga voli. Podobna je bila rimska "želva" (najbrž se je po- lagoma pomikala ko želva), katero so uporabljali v vojskah. No, to je bilo že solidnejše delo. Tu se že vidijo železne plošče, s katerimi so bili vozovi zastrti. Vlekli so jih konji, toda zaradi teže so bili zelo nespretni. Uporabljali so jih naj- več pri obleganjih trdnjav. Tak tip "tanka" je izpopolnil šele srednji vek. Leta 1588. je zgradil nemški inženir Hallschuller novi tip tanka. To je bil velik voz ši- laste oblike in jako težak.

Vsekakor je eden najboljših sta- rih tankov brez dvoma "Henriko- va kočija", izum nekega Angleža, ta "kočija" se je z velikim uspe- hom uporabljala za Henrika VIII. edtod ime. To je bil kolos na eno-

nadstropje. Pri zemlji so bili skriti konji, ki so vlekli voz, a v nadstrop- ju so se skrivali streli. — Pa tudi ta tank se je težko premikal, ven- dar je dobro služil. Ko pa so izu- mili top, je kajpada takemu tanku edzvonilo. En sam topovski strel je uničil celi tank.

V drugi polovici preteklega sto- letja je izumil angleški inženir Cowen izvrstni tip tanka na paro, ki se je takrat uspešno uporabljala. Ta izum je patentiran, vendar ni prišel nikoli do praktične uporabe. Tisti čas so si prizadevali tudi dru- gi francoski in angleški inženirji, da bi kaj podobnega napravili, nemreč pogon na paro in kar se da največjo brzino.

Leta 1897 je izumil neki nemški mehanik nov tip tanka in ga po- midil cesarju. Razen tega, da je ta tank vozil z veliko naglico po kop- nem, je vršil svojo službo tudi kot ladja po jezerih, rekah in mirnej- šem morju. Nemški cesar je odre- dil posebno komisijo, ki naj ta iz- um presodi. Toda po dolgih raz- pravih in poskusih je ta komisija, v katerih so bili častniki in inže- nirji, izjavila, da je izum neupo- rabljiv.

Šele v drugi polovici svet. vojne so začeli rabiti Francozi, Američani in Angli jeklene tanke s pogonom na bencin. Brez dvoma so ti tanki mnogo pripomogli k zavezniški zmagi na zapadni fronti. Te tanke so izdelovali v Ameriki. Kakor hi- tro je tank prispel na bojišče, se je ves svet zgrozil, češ, da je to najstrašnejše orožje na kopnem. In v resnici je tank tako razredil nemške vrste, da se je kmalu nato končala svetovna vojna.

Po svetovni vojni so Francozi končno izpopolnili tank do posled- njih možnosti. Danes predstavlja- jo tanki cele jeklene trdnjave s topovi in strojnimi puškami, ki se svobodno gibljejo preko gora in dolin in rušijo pred seboj vse in nosijo smrt tisočim ljudem. In vsi ti obrambni kolosi se grade z vso paro zdaj, ko se leto za letom sestajajo v Ženevi mirovne konfe- rence, kjer si mečejo posamezne dr- žave pesek v oči...

DEŽELA S PETIMI KOLE- DARJI

To je Palestina, kjer je najbolj razširjen tudi pri nas vejavni gregorijanski koledar, ki se po njem ravna rimiški katoličani, vlada, evropski kolonisti, konzul- lat, banke in inozemske šolske u- stanove. Poleg njega je v rabi ju- lijanski koledar, ki se ga zvesto oklepajo grško-pravoslavni ver- niki. Tretja občina, ki noče upo- števali nobenega drugega kole- darja mimo svojega, so Kopti. Več nogo Koptov pa je muslima- nov, ki računajo svojo dobo šele od Mohamedanovega bega leta 622. Najstarejši pa je židovski ko- ledar, ki rabi seveda samo Židom. Vseh teh pet koledarjev povzro- ča v deželi velikansko zmedo, ker se drži vsak svojega računanja časa, kar ima za posledico tudi zmešnjave na sodiščih.

ADVERTISE
in "GLASNAPODA"

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, RE- ZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA PO- TOVANJE

SHIPPING NEWS

29. oktobra:
Olympic v Cherbourg
29. oktobra:
SATURNIA v Trst
Europa v Bremen
2. novembra:
Roma v Genoa
Manhattan v Havre
Albert Ballin v Cherbourg
3. novembra:
Dresden v Bremen
4. novembra:
Majestic v Cherbourg
Pennland v Havre
Statendam v Boulogne sur Mer
Aquitania v Cherbourg
5. novembra:
Champlain v Havre
9. novembra:
Pres. Roosevelt v Havre
Hamburg v Cherbourg
10. novembra:
Berlin v Bremen
Conte Grande v Genoa
11. novembra:
Homer v Cherbourg
Bremen v Bremen
Paris v Havre
12. novembra:
Volendam v Boulogne sur Mer
Rex v Genoa
15. novembra:
Leviathan v Cherbourg in Bremen
15. novembra:
Vulcania v Trst
Deutschland v Cherbourg
18. novembra:
Olympic v Cherbourg
Europa v Bremen
21. novembra:
St. Louis v Cherbourg
Pres. Harding v Havre
24. novembra:
Gen von Steuben v Bremen
25. novembra:
Berengaria v Cherbourg
26. novembra:
Champlain v Havre
Augustus v Genoa
Majestic v Cherbourg
29. novembra:
Bremen v Bremen
30. novembra:
New York v Cherbourg
Manhattan v Havre
Statendam v Boulogne sur Mer
1. decembra:
Stuttgart v Bremen
2. decembra:
Homer v Cherbourg
3. decembra:
Rex v Genoa
6. decembra:
Saturnia v Trst
7. decembra:
Europa v Bremen
Pres. Roosevelt v Havre
8. decembra:
Berlin v Bremen
9. decembra:
PARIS (BOŽIČNI IZLET) Havre
Albert Ballin v Cherbourg
Olympic v Cherbourg
10. decembra:
Roma v Genoa
13. decembra:
Hamburg v Cherbourg
14. decembra:
Majestic v Cherbourg
Berengaria v Cherbourg
Conte di Savoia v Genoa
15. decembra:
Bremen
Leviathan v Cherbourg in Bremen
21. decembra:
Pres. Harding v Havre
Deutschland v Cherbourg
22. decembra:
Dresden v Bremen
23. decembra:
Champlain v Havre
Homer v Cherbourg
27. decembra:
Europa v Bremen
28. decembra:
New York v Cherbourg
Manhattan v Havre
30. decembra:
Olympic v Cherbourg

ITALIAN LINE

"ITALIA" — "COSULICH"

1 State Street, New York

DIREKTA SLUŽBA V TRST in DUBROVNIK

Od New Yorka do Trsta v 11 DNEH
ZAKOŠNE IN OGROME LADJE
PRIHODNJA ODPLUTJA

29. OKT. SATURNIA

2. NOV. R O M A

10. NOV. Conte GRANDE

12. NOV. R E X

16. NOV. VULCANIA

26. NOV. AUGUSTUS

ZNIŽANE CENE

TJA TER TJA IN NAZAJ

Sajini Prostor: — Izborna Kuhinja

Vprašajte lokalnega agenta ali družbo.